אַף אֵין כּוֹתְבִין עָלָיו גִּיטֵּי נָשִׁים, והוא הדין שטר קידושין, שהרי בגמ' קידושין (ה, א) לומדים שטר קידושין מגט (ערוך לנר).

מִנַּיִן לְרַבּוֹת כָּל דָּבָר תַּלְמוּד לוֹמַר וְכָתַב לָהּ מִכָּל מָקוֹם, שהפסוק היה יכול לכתוב רק 'ונתן בידה ספר כריתות', וה'וכתב לה' מלמד שהכתיבה כשרה גם כשאינו כותב על קלף (רש"י), ומטעם זה לא אומרים ש'וכתב לה' הוא כלל ו'ספר' הוא פרט ואין בכלל אלא מה שבפרט, ורק קלף כשר ולא שאר דברים, משום שכאן הכלל מיותר לגמרי, ובהכרח שהוא בא לרבות כל דבר שדומה לפרט (מרומי שדה, ובכך מיישב את קושיית תוס'). ויש סוברים, שהדרשה לרבות כל דבר היא ב'כלל ופרט וכלל' המרבה כל דבר שהוא כעין הפרט, שכן בהמשך הפסוק נאמר 'ונתן בידה' [ואף שהברייתא אינה מזכירה את ה'כלל' האחרון, כוונתה לדרשה זו] (תוס'; תוס' רא"ש).

וְרַבָּנָן וְכוּ', לִסְפִירַת דְּבָרִים בְּעָלְמָא הוּא דַּאֲתָא. ■ וכן נפסק להלכה (שו"ע אה"ע קכד, ב).

וְאֵינָהּ מִתְגָּרֶשֶׁת בְּכֶסֶף - אם בעלה נותן לה כסף לשם גירושין ואומר לה 'הרי את מגורשת בו', כדרך שמקדשים בכסף (רש"י), אך אין לפרש שהיינו סוברים שהאשה נותנת כסף לבעל וקונה בו את עצמה כדרך שהעבד נותן כסף לאדון וקונה את עצמו, משום שכל ההוה אמינא שאשה יכולה להתגרש בכסף הוא משום שמקישים הויה ליציאה כמבואר בסמוך, ואם כן היינו סוברים שכשם שבקידושין הבעל נותן כסף לאשה כך גם בגירושין (שפת אמת).

וְעַל מָנָת שֶׁלֹּא תֵּלְכִי לְבֵית אָבִיךְ לְעוֹלָם אֵין זֶה כְּרִיתוּת, שנמצאת קשורה בבעלה כל ימיה, שאסור לה מחמתו לעולם ללכת לבית אביה (רש"י), ואף לאחר מיתת אביה אסורה להיכנס לביתו, כיון שכל יוצאי חלציו נקראים בית אביה (תוס'), ואף שיתכן שאביה ימכור את הבית, ותהיה מותרת להיכנס אליו, מכל מקום יתכן שיקנה בית אחר, ותהיה אסורה להיכנס אליו (מהרש"א, וראה קרני ראם). ויש שסוברי, שגם אם מותר לה להיכנס לביתו לאחר פטירתו או לאחר שמכרו אינה מגורשת, כיון שיש חסרון כריתות בתנאי עצמו, הואיל והתנאי ביניהם קיים לעולם, שכל עוד שהבית שייך לאביה אסורה להיכנס אליו (רשב"א גיטין כא, ב ד"ה הא, בדעת הרמב"ם, וראה בריטב"א כאן וברשב"א שם ביאור נוסף). ■ שתי הדעות הובאו להלכה (בית שמואל אה"ע קמג, כח ו-לד).

מַשְׁנָה. הָעוֹשֶׂה סוּכָּתוֹ בֵּין הָאִילָנוֹת וְכוּ', ומדובר כאן שהאילנות הם רק דפנות הסוכה, אולם לא סמך עליהם את הסכך (רש"י), שאם כן הסוכה פסולה משום שמעמידה בדבר המקבל טומאה (רא"ה; רש"ש בפי' ראשון). ויש שכתב, שאם העמיד את קרקעית הסוכה או את הסכך על האילן, אסור להשתמש בסוכה ביום טוב כמבואר לעיל (כג, א), ומכיון שהמשנה לא כתבה שאסור לעלות אליה ביום טוב, מוכח שלא סמך עליהם את הסכך (מג"א תרל, יד; רש"ש בפי' שני. וראה מחצית השקל שם שהטעם שלא ביאר משום מעמיד, כיון שזה מחלוקת, ועוד, משום שמעמיד דמעמיד כשר, ואם ינעץ קונדסין באילן יכול לסכך עליהם).

גְּמָרָא. כָּל מְחִיצָה שֶׁאֵינָהּ יְכוֹלָה לַעֲמוֹד בְּרוּחַ מְצוּיָה אֵינָהּ מְחִיצָה - מחיצה שהרוח מנענעת אותה אינה מחיצה (רש"י), ואפילו אם הרוח אינה עשויה לבטל אותה לגמרי או להפיל אותה (קהלת יעקב [לבעל המשכנות יעקב]; עמק ברכה סוכה יט, בדעת הרמב"ם והריטב"א), לפי שדין זה אינו מסברא בעלמא, שכל מחיצה שהרוח עשויה לבטלה אינה מחיצה, אלא דין זה נאמר למשה רבינו בסיני, שהמחיצה צריכה להיות חזקה כל כך שלא תתנועע ברוח מצויה, ולכן אף שהיא רק מתנועעת ואינה נופלת אינה מחיצה (עמק ברכה שם). ויש סוברים, שאין המחיצה נפסלת אלא אם הרוח עשויה לבטלה, וכגון שהיא מרחיקה את ענפי האילן זה מזה שלשה טפחים, או שהיא מרחיקה את המחיצה מהקרקע שלשה טפחים, אבל אם הרוח אינה עשויה לבטל את המחיצה, כשרה, אף שהיא מזיזה אותה קצת (קרית ספר סוכה ד; חזו"א או"ח עז, ו, וראה בחזו"א שם שהפוסקים סתמו ענין זה, וראה עוד אגרות משה או"ח ה, מ).

וְהָאֵיכָא נוֹפוֹ, וקושיית הגמ' היא רק כשרוב שיעור הדופן הוא מה'נוף', אולם אם רוב שיעור הדופן הוא מהעץ עצמו כשר, אף אם לא תיקן את הנוף (מג"א תרל, טו, ע"פ תוס'), כיון שבאופן זה הנוף אינו מתנועע על ידי הרוח (משנ"ב שם, מז).

דְּעָבֵיד לֵיהּ בְּהוּצָא וְדָפְנָא, וממה שהגמ' תירצה כן רק על נופו, ולא תירצה כן על הקושיא הראשונה – שהאילן עצמו מתנועע ברוח – משמע שהוצא ודפנא מועילים רק לנוף האילן, אולם אינם מועילים להכשיר אילנות רכים, כיון שהרוח מנענעת את האילנות הרכים וחוששים שההוצא ודפנא יפלו, ורק באילן קשה שהרוח אינה מנענעת את עיקרו בכלל, סומכים על הוצא ודפנא לגבי נופו (ב"ח תרל, י).

אִי הָכִי מַאי לְמֵימְרָא, אבל אם מחיצה שאינה יכולה לעמוד ברוח מחיצה היא, היינו סוברים שזה גופא החידוש של המשנה, שאפילו שאינה יכולה לעמוד ברוח מצויה מחיצה היא, ומשום כך קושיית הגמ' מה החידוש של המשנה, היא רק לאחר דברי רבי אחא בר יעקב שמחיצה שאינה יכולה לעמוד ברוח מצויה אינה מחיצה (ערוך לנר).

■ להלכה, כל מחיצה שאינה יכולה לעמוד ברוח מצויה אינה מחיצה (שו"ע או"ח שסב, א). והעושה סוכתו בין האילנות והאילנות דפנות לה, אם האילנות חזקים או שקשרם, ומילא בין ענפיהם קש ותבן, ורוח מצויה אינה מזיזה אותם ואת ענפיהם, כשרה (שו"ע שם תרל, י), ואם רוב הדופן מהאילן הקשה, כשרה אף אם לא מילא בין ענפי האילן קש ותבן (משנ"ב שם, מז), ודין זה הוא אפילו אם הרוח אינה מפילה את האילן לגמרי, אלא רק מזיזה אותו [כהקהלת יעקב] (משנ"ב שם, מח, וראה שעה"צ שם, וראה עוד מהדו' דרשו שם הע' 42 בשם החזו"א, שדוקא אם הרוח מבטלת את המחיצה פסולה, אבל אם רק מזיזה אותה קצת כשרה).